

esset exemplo, nosque doceret natos esse homines labori, et hanc fuisse humano generi pœnam impositam: « In sudore vultus tui vesceris pane (1). » Hunc autem laborem non pœnam modo, sed hominis munus esse, ut aliquid haberet in quo utiliter occuparetur, suasque vires et facultates exerceret; ex eo scimus quod primus homo non sane in paradiso voluptatis positus fuerit, ut otio et fructibus terræ sponte maturescentibus frueretur, sed « ut operaretur et custodiret illum (2). » Si igitur hominis munus labor est, nonne gravissimum sacerdoti est, cui officium impositum animarum salutem quacumque possit ope quærendi, atque omnibus conandi viribus, ut regnum Dei perficiatur?

VI.

*De Cordis perfectione
per virtutum acquisitionem.*

1. Corde jam per vitiorum resecationem purgato, ad illud perficiendum restat ut virtutibus ornemus. Virtus efficit ut cor, nempe affectiones ejusque tendentiæ juxta rationem ac fidei lumina dirigantur, quæ Deum ipsum ejusque Christum omnibus numeris absolutum exemplar sanctitatis perfectionisque proponunt. Igitur cor nostrum

(1) Gen. III, 19.

(2) Gen. II, 15.

virtutibus ornare idem est ac Christum duccem sequi, ejus cordis motus et affectiones investigare, ejus internis externisque actibus, quibus cordis motus manifestantur, studere, ut omnia quæ ipse amavit, quæ-sivit, egit, in nobis ipsis nostrisque actibus exprimamus: « Inspice et fac secundum exemplar quod tibi monstratum est (1). »

2. Etenim præceptum nobis fuit: « Estote perfecti sicut et Pater vester cœlestis perfectus est (2): » at quia ex nostræ naturæ infirmitate neque Deum videre possumus et cognoscere, neque omnino agere quæ ipse agit; unigenitus Dei Filius nostram miseratus naturam sibi copulavit, in eaque atque per eam Patris sui sanctitatem hominibus aptatam ac facile sensibus percipiendam monstravit, nobisque supernaturalem addidit gratiam, qua videlicet eam sanctitatem actibus nostris consequeremur. Qui videt Christum, videt et Patrem ejus (3); et qui agit quæ Christus egit, non secus ac Pater operibus peragit, unde Patris ipsius perfectionem consequitur.

3. Virtutes autem præcipuæ, de quibus Christus exemplum præbuit sunt: humilitas, et cordis mansuetudo, patientia in adversis, obedientia erga Deum suosque quos sponte superiores elegit, zelus animarum,

(1) Exod. xxv, 40.

(2) Matth. v, 48.

3) Jo. xiv 9

charitas erga Deum et proximum, conformitas voluntatis et unio cum Patre suo: aliæ omnes ad has præcipuas facile reduci possunt. De obedientia et conformitate voluntatis cum Deo sermonem fecimus: reliquum est ut de aliis virtutibus cor perficientibus pauca dicamus.

§ I.

De Humilitate.

4. « Discite a me, inquit Christus, quia humilis sum corde (1). » Cum omnibus Christus virtutibus ornatum se exhibuerit, nobisque nobilissimum præbuerit exemplum, hanc tamen potissimum humilitatis virtutem commendatam voluit, hanc, inquam, quam a vitæ suæ exordio ad vitæ usque exitum constantissime exercuit, quia « Exinanivit semetipsum formam servi accipiens (2) » et « Humiliavit semetipsum factus obediens usque ad mortem (3). » Volens autem quasi mortis suæ sigillo hoc virtutis exemplum confirmare, ut nos ministri ejus evidenter intelligeremus hac præ reliquis virtute in dignitate nostra constitui debere, antequam vita excederet in ultima cœna discipulorum pedes lavit et inquit: « Exemplum dedi vobis... Si ergo ego Dominus et Magister lavi

(1) Matth. xi, 29.

(2) Ad Phil. ii, 7.

(3) Ibid. v, 8.

pedes vestros, et vos debetis alter alterius lavare pedes (1). » Scilicet necesse prorsus est ut humilitatis munia unus alteri præstetis, non enim discipulus est super magistrum, neque servus supra dominum suum, atque in genere mementote quæ olim dixi: « Nisi efficiamini sicut parvuli non intrabitis in regnum cœlorum (2); » — « quanto enim magnus es, humilia te in omnibus, et coram Deo invenies gratiam (3). »

5. Juxta D. Thomam « Humilitas virtus est, qua quis defectum suum considerans, se in infimis secundum modum suum continet (4). » Brevius autem et clarius S. Bernardus, « Humilitas, inquit, est virtus qua quis verissima sui cognitione sibi ipsi vilescit (5). » Ut ergo humiles simus necesse prorsus est ut nos et Deum vera cognitione dignoscamus: Deum, inquam, et nos: facile enim non est ut ex nostri solius cognitione separatim a Deo, judicium efformemus, quo nobis ipsis vilescamus. Nam quis dubitet nobilissimam creaturam hominem esse, omnibusque aliis visibilibus nobiliorem? rex enim universitatis hujus rerum est atque omnibus dominatur. Verum quid habet quod non acceperit, et si accepit cur gloriatur

(1) Joan. xiii, 14.

(2) Matth. xviii, 3.

(3) Eccli. iii, 20.

(4) S. D. Th. 2. 2., q. 161, a. 1.

(5) S. Bern. l. de grad. hum. initio.

quasi a se ipso habeat? Quid magni vel minimi sive in naturalibus, sive maxime in supernaturalibus, sine jugi Dei auxilio agere potest? quid, quamvis nobilis creatura sit, si Deo Creatori comparetur, vere habet ut gloriari possit?

6. At hæc *judicii* humilitas satis non est, juxta ipsum D. Bernardum (1), nisi *affectus* humilitas adjiciatur: qui enim intellectu dumtaxat se miserum cognoscit, quamvis fortasse Deo se submittat, non tamen ab aliis vilis haberi vult aut contemni, sed potius magni æstimari. Magni igitur momenti est ut ad affectus humilitatem deveniamus parati injuriis affici ab aliis et contemni, talesque æstimari quales coram Deo noscimus esse, scilicet contemptibiles et miseros. « Quid enim? inquit Bernardus, tu te depretiaris in secreto apud teipsum, veritatis trutina ponderatus: et foris alterius pretii mentiens, majori te pondere vendis nobis quam ab ipso accepisti? Time Deum; et noli hanc rem pessimam facere, ut quem humiliat veritas, extollat voluntas: hoc enim est resistere veritati, hoc pugnare contra Deum. »

7. Itaque cum hæc virtus religiosis et ecclesiasticis viris valde necessaria sit, quia sine ea missionem suam prosequi nequeunt, nec salutis fructus uberrimos producere;

(1) S. Bern. serm. 42 in Cant.

ita in praxim eam deducere oportet, ut primum coram Deo, deinde coram hominibus vere humiles simus. Aliquos hic hujus virtutis actus et functiones indicamus. Primo, humilis se contemnit et vilem habet, quod nihil ex se habere æstimat. — Secundo, reputat se ad omnia Dei dona indignum et ad omnia ineptum. — Tertio, non cupit ab aliis magni æstimari, honorari vel laudari, Deo enim soli gloriam tribuit. — Quarto, imo ab aliis vilis haberi desiderat et contemni, vult enim ab aliis æstimari ut se coram veritatis luce judicat. — Quinto, cum videt se magnifieri vel honorari, dolet vel ad Deum ipsum omnia refert. — Sexto, conferendo se aliis censet se omnibus vilior, licet dona quæ a Deo recepit laude digna esse ducat, non quod in se sint, sed quod Dei sint et ipsi tribuenda. — Septimo, subjicit se Deo tamquam infimum mancipium, ut ipse de eo juxta suam voluntatem omnia disponat. — Octavo, subjicit se hominibus propter Deum sinens se ab illis tamquam a Dei instrumentis gubernari et dirigi. — Nono, in externis rebus quæ humiliora sunt et vilia amplectitur, nisi aliud de eo Præsides disponant (1).

8. Tria a Christo ad hanc fovendam virtutem data esse incitamenta in Evangelio

(1) Lessius, De Just. et Jure l. 4. c. 4. D. 7.

S. Matthæi legimus (1). Primum est hominem salutem æternam sine humilitate adipisci non posse: « Nisi... efficiamini sicut parvuli non intrabitis in regnum cœlorum. » — Secundum est hominis exaltationem ab humilitate pendere: « Quicumque ergo se humiliaverit sicut parvulus iste, hic est major in regno cœlorum. » — Tertium est humilitate fieri ut similes Christo ipsi efficiamur: « Et qui susceperit unum parvulum talem in nomine meo me suscipit » Sed et hæc alia tria afferre juvat. Primum est veritatis ratio, scilicet si veram nostri cognitionem per rationem acquirere velimus, fatendum sane est nos nihil esse ac propterea omni contemptu dignos. Secundum est Christi exemplum: si enim ipse qui Deus est exinanivit atque humiliavit semetipsum, quid nobis agendum, qui servi sumus et a Deo esse recepimus? Tertium est virtutem hanc omnium virtutum fundamentum et radicem esse, eadem prorsus ratione ac superbia omnium vitiorum radix est et origo. « Hoc in te fodi fundamentum humilitatis, inquit Augustinus, et pervenies ad fastigium charitatis (2). »

(1) Matth. xviii.

(2) S. Aug. l. 1 de verb. Dom., serm. 10.

§ II.

De Mansuetudine.

9. Duo hæc Christus a se nobis ediscenda proposuit, humilitatem et mansuetudinem, se enim harum virtutum perfectissimum præbuit exemplar: « Discite a me quia mitis sum et humilis corde; » quasi hæc duæ omnium aliarum sint fundamenta virtutum. Et revera cum triplicis generis nobis sint officia, quorum alia erga Deum, alia erga homines, alia erga nosipsos adstringunt, humilitate opus est, ut Deo atque hominibus nos subjiciamus, ac proinde quæ erga eos debemus facile et sponte impleamus; mansuetudo vero necessaria est, ut nosmetipsos nostrasque perversas concupiscentias cohibeamus, quo fiat ut facile etiam officiis erga nos fungamur. Ad hæc: duo in nobis refrenanda habemus rationem scilicet et cor, ut recta in Deum dirigantur: ratio humilitate, cor mansuetudine continetur: quod si fecerimus, nostrorum actuum jam domini, ad omnium virtutum exercitium erigemur et apti sine dubio erimus.

10. Quamvis mansuetudinis sit omnia, saltem indirecte, vitia animi moderari, ipsa tamen directe iræ opponitur, quam viriliter continet, cum mala et inordinata esse videtur. Ira enim aliquando utilis et sancta

esse potest, ut sancta sæpe fuit in Christo, de quo legimus: « Zelus domus tuæ comedit me (1), » et de quo plura in evangelicis libris narrantur, quibus ordinatam iram commotam ab eo fuisse intelligimus. Mansuetudinis igitur est iram, quæ sine vera ratione effunditur, cohibere, vel quæ limites rationi conformes transgredi vellet. Ira, docet S. Gregorius, virtutis instrumentum esse potest, sed rationi dominari non debet, verum eam sequi et ab ea regi (2). Itaque mansuetudinis est nunquam a constantia et vi animi sejungi, unde S. Joannes Climacus agebat: « Mansuetudo est status immobilis animæ, quam nihil perturbare potest; » habet enim exemplar Deum ipsum, qui « Attingit a fine usque in finem fortiter et disponit omnia suaviter (3). »

II. Ne vero decipiamur, intelligamus oportet mansuetudinem internam esse virtutem, quæ nempe ex corde atque intimo ex animo procedit, non quæ dumtaxat in exterioribus quibusdam actibus apparet, dum amarus servatur animus atque in iram versus; præterea eam esse virtutem, quæ opere magis quam verbis exercetur. Ita Christus, ut S. Jo. Chrysost. alicubi monet, quamvis severioribus aliquando verbis homines carperet, suavitate tamen agendi o-

(1) Psalm. lxxviii, 10.

(2) Mor. I. 5, c. 45.

(3) Sap. viii, 1.

mnes ad unum complectebatur. Porro qui mansuetus est patienter agit atque animi etiam longanimitate præluet; nec facile imposita mora fastidit aut desperat: ut enim Deus « Patienter agit propter vos, nolens aliquos perire, sed omnes ad pœnitentiam reverti (1); » ita mitis homo nimio labore, nimiaque mora non animo dejicitur, quin imo patientia sua quod cupit extundit. Denique mansueti animi est efficere ut ex malo bonum prodeat, sicut Deus ipse facit, omnibusque conari viribus, ut in meliorem frugem ii etiam, qui pervacaciter bono resistunt, convertantur.

12. Satagant ergo ministri Dei et Christi, qui apostolicis fungi debent officiis, Christum ducem in hujus virtutis exercitio præ oculis habere; nec personarum acceptione duci se sinant, quæ nulla est in Deo, qui « solem suum oriri facit super bonos et malos, et pluit super justos et injustos (2); » Christi, inquam, mansuetudinem imitentur « qui cum malediceretur non maledicebat, cum pateretur non comminabatur (3); » noverint et meminerint, quod alibi innuimus, majus esse detrimentum in ira quam in mansuetudine nocumentum: si enim irascimur adversarium juvamus, si iram continemus irritum alterius conatum facimus et trium-

(1) II. Petr. iii, 9.

(2) I. Petr. ii, 23.

(3) Matth. v, 45.

phum referimus. « Illa fulgentissima victoria est, qua injuriam inferentem, patiendo superasti. Sic scopuli fluctibus cæsi, facile ipsos dissolvunt: sic sancti omnes præclaro coronati præconio, trophæa præclara statuerunt, hanc victoriam laboris expertem consecuti; non enim luctari te aut laborare oportet. Deus has tibi victorias concessit, ut non manuum consertione, sed patientia vincas (1). »

13. Quoniam vero tanti momenti hæc virtus est et sacerdoti summopere necessaria, præstat ut aliqua hic ad eam adipiscendam media proponamus. Primo quidem nos magno conatu adducere oportet, ut intime convincamur facile nobis esse hanc exercere et sine labore virtutem, quæcumque nostra sit vel indoles vel animi dispositio: si enim gratiæ Dei cooperari sciamus, nihil est quod extundere non possimus. In hoc S. Franciscum Salesium et S. Vincentium a Paulo præ mente habeamus, qui quamvis indole ardentem vel morosi essent, tamen vi et studio eo usque progressi sunt, ut mansuetudinis exemplaria omnibus fierent. — Secundo, vivide ac sæpe hanc possidere virtutem optemus, cum enim aliquid non optamus frigide in illud ducimur. Secus quamvis nobis videmur velle, revera nolumus. — Tertio, ideo summis et repetitis viribus

(1) S. Jo. Chrys. hom. 85 in Matth.

petamus a Deo ut mansuetudinis spiritum nobis conferat, atque vincat in nobis quidquid sive natura ipsa, sive vitio et perverso habitu contractum fuit, quod huic virtuti opponitur. — Quarto, nostros omnes actus et animi motus invigilemus huic virtuti contrarios, ut statim comprimere et retinere saltem externos iracundiæ impetus sciamus. — Quinto, prævideamus aliquando infringendæ mansuetudinis occasiones atque animum recte disponamus ad mansuetudinem vel loquendum: jacula enim prævisa minus feriunt. — Sexto denique pœnam aliquam statim nobis injungamus si quid contra hanc virtutem delinquamus. Cetera Deus ipse gratia sua efficiet, conatusque nostros ope sua juvabit.

§ III.

De Patientia in adversis.

14. Ministri Christi meminerint, juxta D. Pauli doctrinam, fideles omnes unum corpus esse in Christo; propterea sicut Christus caput nostrum omnes in se adversitates, dolores, ignominias, omnium carentiam tulit, ita a nobis membris ejus pariter omnia ferenda. Hac sane agendi ratione « adimplebimus ea quæ desunt passionum Christi in carne nostra pro corpore ejus,

quod est Ecclesia (1). » Scilicet, cum Filius Dei homo factus totum Patri suo mysticum corpus suum obtulerit ad crimina hominum expianda, et ad immaculatum sacrificium offerendum; etsi pro sua parte satis superque egerit, omniaque impleverit, quæ ipsi ut capiti implenda erant; restat ut membra ejus, pro sua quoque parte, quæ ferenda sunt ferant ac patiantur, ut totius mystici corporis integrum holocaustum compleatur. Ideo Apostolus dicit se in carne sua quæ passioni Christi desunt adimplere, non quidem pro se, neque pro Christo ut capite considerato, sed pro corpore ejus, quod est Ecclesia.

15. Sunt igitur nobis pœnæ ferendæ, adversitates, dolores, ignominia, nobis, inquam, præsertim ecclesiasticis, religiosisque viris, qui præcipua hujus corporis membra Christi sumus, quibusque maxime Christus omnia hæc et mortem ipsam prædixit. Si ergo oportuit pati Christum, qua profecto potiori ratione nos membra peccato maculata pati oportet? Quare sæpe in sacris libris legimus: « Patientia vobis necessaria est, ut reportetis promissiones (2). » — « In patientia vestra possidebitis animas vestras (3); » fieri enim nequit ut cœlum ingrediamur, nisi in nobis ipsis imaginem Christi præfe-

(1) Ad Coloss. i. 24.

(2) Ad Hebr. x. 36.

(3) Luc. xxi. 19.

ramus, cum scriptum sit: « Quos præscivit et prædestinavit conformes fieri imaginis Filii sui... hos et vocavit... hos et justificavit... illos et glorificavit (1). »

16. S. Augustinus ita hanc virtutem definit: « Patientia est honestatis aut utilitatis causa, rerum arduarum ac difficilium voluntaria ac diuturna perpessio (2). » Itaque hæc virtus mœrorem animi et tristitiam moderatur, quibus afficimur cum doloribus vel adversitatibus laboramus ne quid contra legem Dei et honestatem agamus atque nos in officio contineamus. Attamen nulla hæc est supernaturalis virtus, quæ meritum gignit, ubi ex sola honestate vel aliis ex naturalibus rationibus mala feramus: supernaturales autem patienter ferendi rationes jam in promptu ex iis quæ supra diximus habemus, si nos ut membra Christi patientis consideremus, ac mala ad nostra et aliorum crimina luenda toleremus.

17. Audiamus S. Jacobum patientiæ nobilitatem extollentem: « Omne gaudium existimate, inquit, fratres, cum in tentationes varias incideritis, scientes quod probatio fidei vestræ patientiam operatur; patientia autem opus perfectum habet: ut sitis perfecti et integri in nullo deficientes (3). » Hinc Tertullianus ait: « Patientia fidem mu-

(1) Ad Rom. viii. 29.

(2) Ep. cath. i. 2.

(3) S. Aug. q. 31 de Pat.

nit, pacem gubernat, dilectionem adjuvat, humilitatem instruit, pœnitentiam expectat, exomologesin assignat, carnem regit, spiritum servat, linguam frenat, manum continet, tentationes inculcat, scandala pellit, martyria consumat. »

18. Conemur ergo hanc excellentissimam virtutem omnibus iis adjumentis suffulti exercere, quæ Deus ipse in christiana religione fidelibus hominibus præbet. Imprimis Dei ipsius et Christi patientiam præ oculis habeamus; deinde omnium martyrum exempla et sanctorum, qui nos in patientia exercenda præcesserunt; ac cogitemus non adhuc nos usque ad sanguinem restitisse. — Meminerimus dignitatem nostram statumque sacerdotii, in quo Christi personam maxime in patientiæ operibus repræsentare debemus, ut aliis exemplo simus in hac lacrymarum valle, in qua omnibus multa toleranda sæpissime offeruntur. — Feramus primo tranquille et silentio, vi conatuque animi impetus continendo, sine querela ac sine obmurmuratione; deinde cum gaudio, juxta apostolorum exemplum, qui « ibant gaudentes a conspectu concilii, quoniam digni habiti sunt pro nomine Jesu contumeliam pati (1). » Denique, majori aucti virtute, libenti animo atque ex charitate ardenti erga Deum, cruces et adversa omnia opte-

(1) Act. Apost. v, 41.

mus, sive cum S. Teresia quæ sæpe dictitabat: « Domine, pati aut mori, » sive cum S. Francisco Xaverio, qui cruces et amplius cruces optabat, ut melius cruci affixo Christo similis fieret.

§ IV.

De Zelo animarum.

19. Quoniam principalis hæc est sacerdotis virtus, quod hac suffulti ministri Dei Christi missione fungi queunt, qua jubentur in omnium hominum animabus amoris ignem ciere et accendere; paulo longiori sermone de ea loquendum. Animarum zelus virtus est, quæ in Dei amore, de quo inferius dicemus, suum habet principium et fundamentum. Cur Paulus, cur ceteri apostoli, cur tot apostolici viri, ut S. Franciscus Xaverius, S. Vincentius a Paulo alique, tanto animarum zelo urere visi sunt, nisi quod Deum ardentissime diligebant? Etenim qui Deum amat, sincere amat atque ex intimo corde ejus gloriam quærit eo modo quo potest, vult proinde ut ab omnibus creaturis honore debito afficiatur. Propterea de injuriis, quibus homines Deum plectere conantur, vehementissime dolet, magnaque tristitia offunditur, quod innumeræ animæ criminibus obrutæ præcipites in infera loca detruduntur, ubi conviciis ac blasphemis

verbis Deum perpetuo prosequuntur, dum cœlorum gaudiis cumulata ipsum diligentes laudarent. Ideo qui Deum ardentem amat, omnibus conatur viribus, ut offensas Deo illatas impediatur vel minuat; ut a malo homines avertat, sanctitate instruat, in meliorem frugem convertat, eosque salvos faciat. En animarum zelum, quo aucti sæpe verba illa proferimus: « Sanctificetur nomen tuum. » Utique sanctificetur non modo in nobis ipsis sed in aliis, sanctificetur per Dei legis observantiam, per dierum festorum sanctificationem, per obedientiam et amorem erga Ecclesiam, per pietatem, per castitatem, per omne opus bonum, ut Deum cognoscant qui ignorant, et amore prosequantur qui probe norunt.

20. Si Dei minister et Christi hoc zelo non ardeat, nihil ei sua sanctitas proderit, quæ vera et sincera esse non potest, cum hæc ejus sit vocatio et missio, qui Christi adjutor est ad homines salvandos, ut Deus ab omnibus honorificetur. Satis igitur non est precibus vel corporis afflictationibus insistere, aut rerum contemplationi divinarum, studiis, aliisque virtutibus exercendis se tradere: qui enim sacerdos non vero præditus zelo pro animarum bono laborat, hæc a iudice audiet: « Serve male et piger... oportuit te committere pecuniam meam nummulariis, et veniens ego recepissem utique quod meum

est cum usura... Inutilem servum ejicite in tenebras exteriores (1). » Multo minus commoditatum amor et tranquillitatis propriæ pigrum Dei ministrum excusabit, quod se ad lucrandas animas non tradiderit. Quorsum enim sacerdotes facti fuimus? Quorsum Ecclesia sancta tot annis nos suo doctrinæ lacte et virtutis enutrivit? Satis erat laicum manere, si hoc in mente fuit frigide vel nihil in vinea Domini laborare. Quid enim Christus vocatis apostolis suggessit? « Ego elegi vos et posui vos ut eatis, et fructum afferatis, et fructus vester maneat (2). »

21. Nec talentorum defectus excusatione dignum sacerdotem efficit. Nam diversa sunt in Ecclesia gratiarum dona, atque unusquisque nostrum lucro apponere suum talentum debet, maxime cum non donis naturalibus sed sanctitate et gratia Dei apostolus fiat. Venerabilis parochus Vianney sat minimis naturalibus donis præditus, valde tamen in spiritu profecit, atque ex suis laboribus pulcherrimos innumerosque animarum fructus protulit et collegit, ut sapientissimis etiam viris admirationi esset. Quod si sanctitate etiam careas, tibi sane tuæque culpæ adscribendum, cum et mediis non careas et gratiis a Deo collatis abundes. Nec denique dicat sacerdos se ad urbes et regna

(1) Matth. xxv, 26-30.

(2) Joan. xv, 16.

ministeriis sacris peragranda vocatum a Deo non esse: cum enim omnes apostolatus missionem habeamus, alius hac, alius altera ratione exercere debet: alii sunt apostoli, alii doctores, alii prophetæ, et unusquisque nostrum suo ministerio laborans, omnes tamen in ædificationem corporis Christi concurramus.

22. Audiantur de hac re Patres: « Ille cui dispensatio verbi commissa est, etiam si sancte vivat, et tamen perditte viventes arguere aut erubescat, aut metuat, cum omnibus qui, eo tacente, perierunt, perit (1). » — « Sacerdotes populorum iniquitate damnantur, si eos aut ignorantibus non erudiant, aut peccantes non arguant (2). » — « Sæpe non damnantur (sacerdotes) propriis peccatis, sed alienis quæ non coercuerunt (3). » — « Si enim sacerdos ex ignorantia vel negligentia, non exponat populo viam salutis, reus erit apud Deum animarum illarum, quæ sub ipso perierunt (4). » Audiamus denique Deum ipsum, qui minatur suam indignationem sacerdoti suum munus negligenter peragenti: « Si, dicente me ad impium, morte morieris, non annuntiaveris ei... ut avertatur a via sua impia, et vivat; ipse impius in iniquitate

(1) S. Prosper de Vid. cont. l. 1, c. 20.

(2) S. Isid. hisp. l. 3 Sent., c. 46.

(3) S. Jo. Chrys. hom. 3 in Act.

(4) S. Thom. op. 65.

sua morietur, sanguinem autem ejus de manu tua requiram (1). »

23. Itaque nobis in salutem animarum laborandi lex a Deo imposita, injuncta a Christo; a Deo quidem, qui primus hujus laboris se exemplar præbet, quique Filium suum unigenitum in mundum misit, ut homines salventur per ipsum; a Christo vero, qui præter exemplum, missionem ipsam nobis commisit, quam a Patre recepit. At animæ ipsæ pro quibus Christus sui sanguinis infinitum obtulit pretium, inclamant nobis ut sedulam navemus operam, demusque sanguinem nostrum, ubi opus sit, ut eas a perditionis barathro liberas ac sospites reddamus. Nonne enim fratres nostri homines sunt? quo igitur tranquillo animo sacerdos sinat sub dæmonis potestate in inferna loca detrudi? Nonne oves nostræ sunt? licet ne ergo deserere ut a lupis impune vorentur? licet ne linqere ut imagines Dei deformentur et divinæ providentiæ opus sus deque vertatur? Igitur satagamus et strenue agamus atque ardenti zelo in animarum salutem incumbamus.

24. Nunc breviter de zeli characteribus aliquid innuendum. Cum Christus ipse hanc de cælo virtutem attulerit, quis dubitet eam cælestibus et prope divinis proprietatibus insigniri, quæ Christi ipsius sunt, atque ipse

(1) Ezech. iii, 18.